

Analýza dat agregovaného výstupu z výzkumu potřeb základních škol za území SO ORP Šternberk

Irena Smolová

Úvod

Analýza dat agregovaného výstupu z výzkumu potřeb základních škol na území správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Šternberk vychází z výsledků šetření, které bylo realizováno na území celé ČR a poskytuje srovnání na úrovni území správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) – kraj - území celé ČR. Samotný výzkum byl realizován v období 24. listopadu 2015 – 30. ledna 2016 a byl součástí projektu Místního akčního plánu (MAP) realizovaného v letech 2014–2020 v rámci Operačního programu (OP) Výzkum, vývoj, vzdělávání. Níže uvedená analýza je vztažena k území správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Šternberk v komparaci s daty za území Olomouckého kraje a celé ČR.

Hlavními cíli dotazníkového šetření bylo získat kontinuální podklady pro obsahové nastavení podpory v období 2014–2020 podle aktuálních potřeb základních škol v předem daných a schválených oblastech podpory z evropských zdrojů a získání evaluačního indikátoru počtu organizací, ve kterých se zvýšila kvalita výchovy a vzdělávání a proinkluzivnost.

Dotazníkové šetření bylo realizováno ve dvou etapách, první etapa realizace sběru dat v podobě offline přípravné fáze sběru dat na základních školách na území SO ORP Šternberk probíhala od 24. listopadu 2015 do 7. prosince 2015, druhá etapa online sběru dat probíhala od 7. prosince 2015 do 8. ledna 2016.

Na území SO ORP Šternberk bylo vyplněno 100 % dotazníků, tj. všechna ředitelství/právnícké osoby vykonávající činnost ZŠ (za území Olomouckého kraje kompletně vyplnilo dotazník 95,1 % subjektů, za území ČR bylo dosaženo celkové návratnosti kompletně vyplněných dotazníků 95,7 %).

Zpracovaná analýza hodnotí dotazníkové šetření zpracované 11 subjekty na území SO ORP Šternberk. Výstup se primárně vztahuje k území SO ORP Šternberk a umožňuje orientační srovnání s výstupy za kraj i za ČR. Agregovaná data jsou výhradně za oblast územního SO ORP Šternberk z důvodů jednoznačné identifikace územního celku SO ORP, která by měla

zajistit udržitelnost měřených ukazatelů na daném území v čase realizace projektu MAP v letech 2014-2020.

Hlavní podporované oblasti

Hodnocení všech 6 hlavních podporovaných oblastí z operačních programů (OP) je pro subjekty na území SO ORP Šternberk seřazeno od 1. místa ve smyslu největší potřeby rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016 – 2020 do 6. místa definovaného jako nejmenší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016 – 2020. Pořadí jednotlivých ZŠ bylo v rámci jednotlivých oblastí zprůměrováno a na základě těchto hodnot bylo oblastem přiřazeno pořadí v rámci SO ORP / kraje / republiky.

Pro území SO ORP Šternberk je pořadí priorit hlavních podporovaných oblastí následující:

1. Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení
2. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti
3. Podpora rozvoje matematické gramotnosti
4. Podpora inkluzivního (společného) vzdělávání
5. Podpora polytechnického vzdělávání
6. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků

Ve srovnání s územím Olomouckého kraje i celé ČR vychází území SO ORP Šternberk zcela shodně s průměrem za republiku, tj. zvolené pořadí je na všech místech shodné.

Předmětem výzkumu bylo i průměrné hodnocení aktuálního stavu v oblastech stanovených priorit, které vychází z hodnocení aktuálního stavu ZŠ v příslušných oddílech dotazníku na následující škále:

1. vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).

Všechny hodnocené oblasti byly za ZŠ na území SO ORP Šternberk klasifikovány v kategorii 2 – 3, tj. mezi hodnocením „rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)“ a „realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na

zlepšení“. Ve většině případu téměř shodně s průměrnými hodnoceními za Olomoucký kraj i republiku.

V rámci hodnocení je pořadí od nejnižších hodnot po nejvyšší následující, tj. od vůbec nebo téměř se neuplatňuje až po ideální stav:

1. Podpora polytechnického vzdělávání (hodnota 2,20)
2. Podpora rozvoje matematické gramotnosti (hodnota 2,45)
3. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti (hodnota 2,47)
4. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků (hodnota 2,49)
5. Podpora inkluzivního (společného) vzdělávání (hodnota 2,62)

Ve srovnání s průměrnými hodnoceními za Olomoucký kraj i republiku byla v průměrném hodnocení aktuálního stavu pouze v případě podpory čtenářské gramotnosti průměrná hodnota (2,47) za území SO ORP Šternberk mírně nižší než průměr za ČR: 2,48), i proto byla zařazena mezi důležité specifické cíle v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk (specifický cíl 1. 2. 6.). U ostatních nebyly rozdíly tak výrazné a u všech ostatních kategorií bylo průměrné hodnocení aktuálního stavu nad průměrem kraje i průměrem ČR.

Ve srovnání se stanovenými prioritami je hodnocení aktuálního stavu následující:

1. Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení – *priorita nebyla předmětem hodnocení aktuálního stavu* – jako nejvyšší stanovená priorita byla zařazena v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk, specifický cíl 1. 2. 1.: **Rozvoj infrastruktury mateřských a základních škol, včetně rekonstrukcí a vybavení.**
2. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti - ve srovnání s průměrnými hodnoceními za Olomoucký kraj i republiku byla v případě podpory čtenářské gramotnosti průměrná hodnota za území SO ORP Šternberk (2,47) těsně pod průměrem za území ČR, i proto byla zařazena mezi specifické cíle v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk, specifický cíl 1. 2. 6.: **Zvýšit a podporovat rozvoj čtenářské gramotnosti (ZŠ) a pregramotnosti (MŠ).**
3. Podpora rozvoje matematické gramotnosti - ve srovnání s hodnocením aktuálního stavu je stanovená odpovídající priorita, hodnocena je na druhém místě s hodnotou 2,45 hned po podpoře polytechnického vzdělávání, v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk zařazena jako specifický cíl 1. 2. 7.: **Zvýšit a podporovat rozvoj matematické gramotnosti (ZŠ) a pregramotnosti (MŠ)**

4. Podpora inkluzivního (společného) vzdělávání – je v hodnocení v hodnocení aktuálního stavu na 1. pořadí, tj. jako nejlepší stav, s nadprůměrným hodnocením ve srovnání s průměrnou hodnotou za území Olomouckého kraje i za republikový průměr. S ohledem na diferenciaci v rámci SO ORP Šternberk a podprůměrná hodnocení u vybraných ukazatelů je zařazena mezi specifické cíle v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk, specifický cíl 1. 2. 3.: **Podporovat a prohlubovat inkluzivní vzdělávání, zajištění rovného přístupu ke vzdělávání a eliminovat dopady koncentrace znevýhodněných dětí a žáků v jedné lokalitě**
5. Podpora polytechnického vzdělávání – v hodnocení je výraznější rozdíl, neboť v hodnocení aktuálního stavu má hodnocení nejnižší hodnotu (pouze 2,20), ale mezi označenými prioritami bylo zařazeno až na 5. místo, proto je zařazeno mezi specifické cíle v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP, specifický cíl 1. 2. 8.: **Zvýšit a podporovat rozvoj polytechnického vzdělávání dětí a žáků.**
6. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků – byla v souladu s hodnocením aktuálního stavu hodnocena jako nejméně potřebná (druhá nejnižší hodnota v pořadí priorit) a odpovídá to i stavu s nadprůměrným hodnocením aktuálního stavu, kdy byla hodnocena v průměru hodnotou 2,49, což je na úrovni hodnocení „realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)“, nadprůměrné hodnocení v komparaci s výsledky za republiku i kraj.

Dílčí hodnocení hlavních podporovaných oblastí podle stanovených priorit

Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení

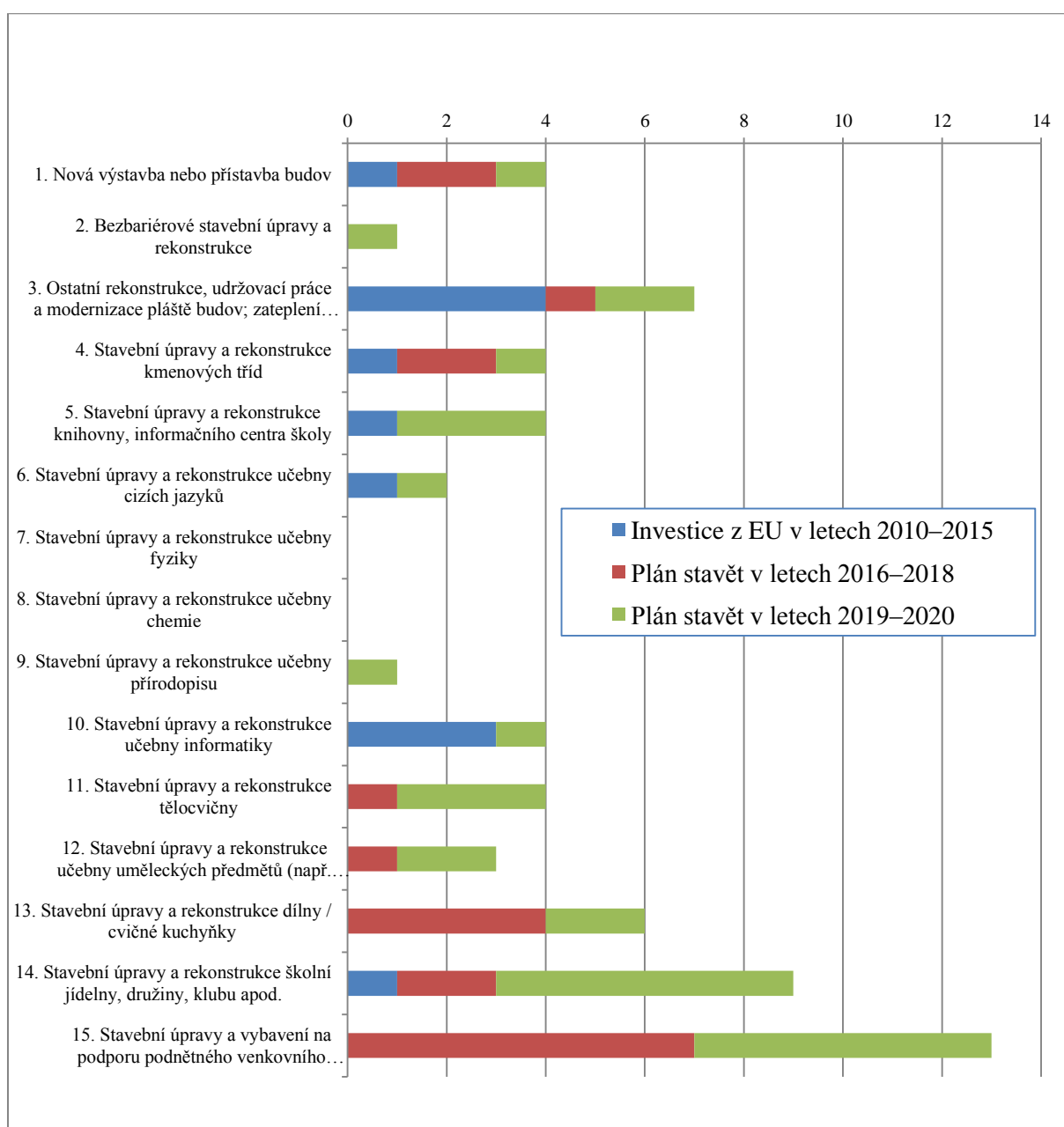
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení – *priorita nebyla předmětem hodnocení aktuálního stavu* – jako nejvyšší stanovená priorita byla zařazena v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk, specifický cíl 1. 2. 1.: **Rozvoj infrastruktury mateřských a základních škol, včetně rekonstrukcí a vybavení.**

Hodnotíme-li investice, které byly realizovány v letech 2010 – 2015 v rámci projektů EU, tak vychází území SO ORP Šternberk jako úspěšné v rámci Olomouckého kraje i v komparaci s průměrem za ČR. Celkový podíl základních škol, které v posledních 5 letech investovaly z EU do infrastruktury školy (stavba, rekonstrukce, modernizace budovy, učebny, místnosti,

dvora atp.) dosáhl za území SO ORP Šternberk 54,5 % (průměr za území Olomouckého kraje: 58,1 %, průměr za ČR: 52,7 %). Výrazně nadprůměrné hodnocení je ve vazbě na investice do vnitřního vybavení základních škol na území SO ORP Šternberk, za období 2010 – 2015 všechny základní školy (100 %) SO ORP Šternberk investovaly do svého vnitřního vybavení, průměr za území Olomouckého kraje je 97,6 % ZŠ a za celou ČR 90,0 % ZŠ.

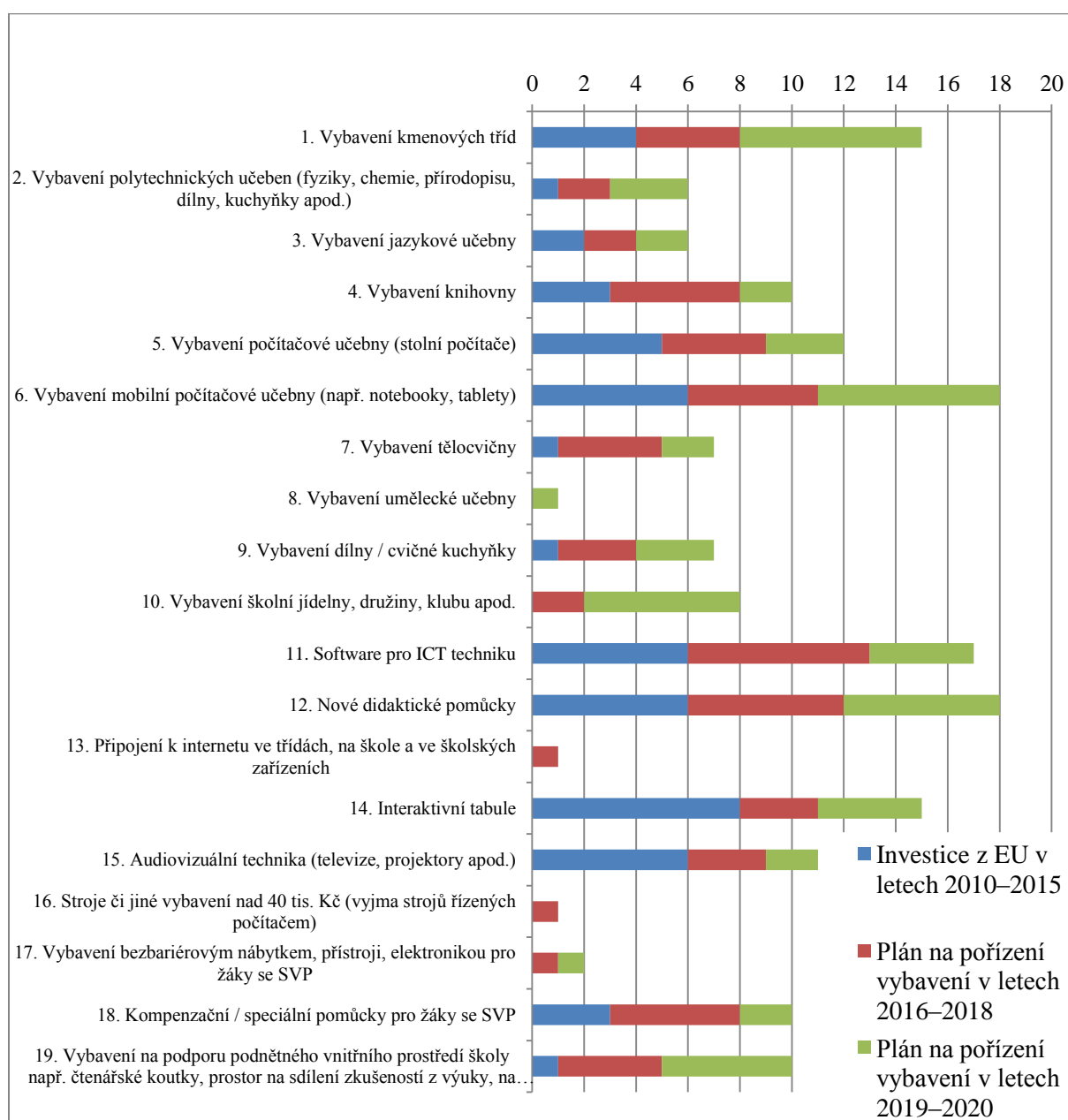
Graf. č. 1: Počty investičních akcí základní škol realizovaných v letech 2010 – 2015 z prostředků EU a plánované investiční akce pro období let 2016 – 2018 a 2019 - 2020

Podobně je tomu i u plánovaných investic, které jsou v některých kategoriích nad průměrnými hodnotami za kraj i celou ČR. V letech 2016 – 2018 plánují 2/3 základních škol (63,6 %) investice do stavebních úprav a vybavení na podporu podnětného venkovního prostředí školy např. hřiště, školní zahrady, dopravní hřiště, botanické zahrady, rybníky, učebny v přírodě, naučné stezky apod. Třetina škol (36,4 %) plánuje investice do stavebních úprav a rekonstrukce dílen či cvičných kuchyněk.

Graf č. 2.: Počty realizovaných projektů do vybavení ZŠ v letech 2010 – 2015 z prostředků EU a plánované investiční akce do vybavení ZŠ pro období let 2016 – 2018 a 2019 - 2020

Na území SO ORP Šternberk byl podobně nadprůměrný počet ZŠ, které v posledních 5 letech investovaly v rámci evropských projektů do příslušného vybavení, nejčastěji investice směřovaly do investic na nové didaktické pomůcky, zejména interaktivní tabule (72,7 % ZŠ), audiovizuální techniku - televize, projekторы apod. (54,5 % ZŠ), vybavení mobilní počítačové učeny např. notebooky, tablety (54,5 % ZŠ) či na jiné nové didaktické pomůcky (54,5 % ZŠ).

Pro další období (období let 2016 – 2018) ZŠ plánují nejvíce investic do pořízení nových didaktických pomůcek ve formě software pro IC techniku (63,6 % ZŠ), na pořízení nových didaktických pomůcek (54,5 % ZŠ), vybavení mobilní počítačové učeny např. notebooky, tablety (45,5 % ZŠ) a vybavení knihovny (45,5 % ZŠ). Více než třetina škol (36,4 %) chce směřovat v letech 2016 – 2018 investice do vybavení kmenových tříd, vybavení počítačové učebny, vybavení tělocvičny či vybavení na podporu podnětného vnitřního prostředí školy např. čtenářské koutky, prostor na sdílení zkušeností z výuky, na rozvoj jednotlivých gramotností apod.

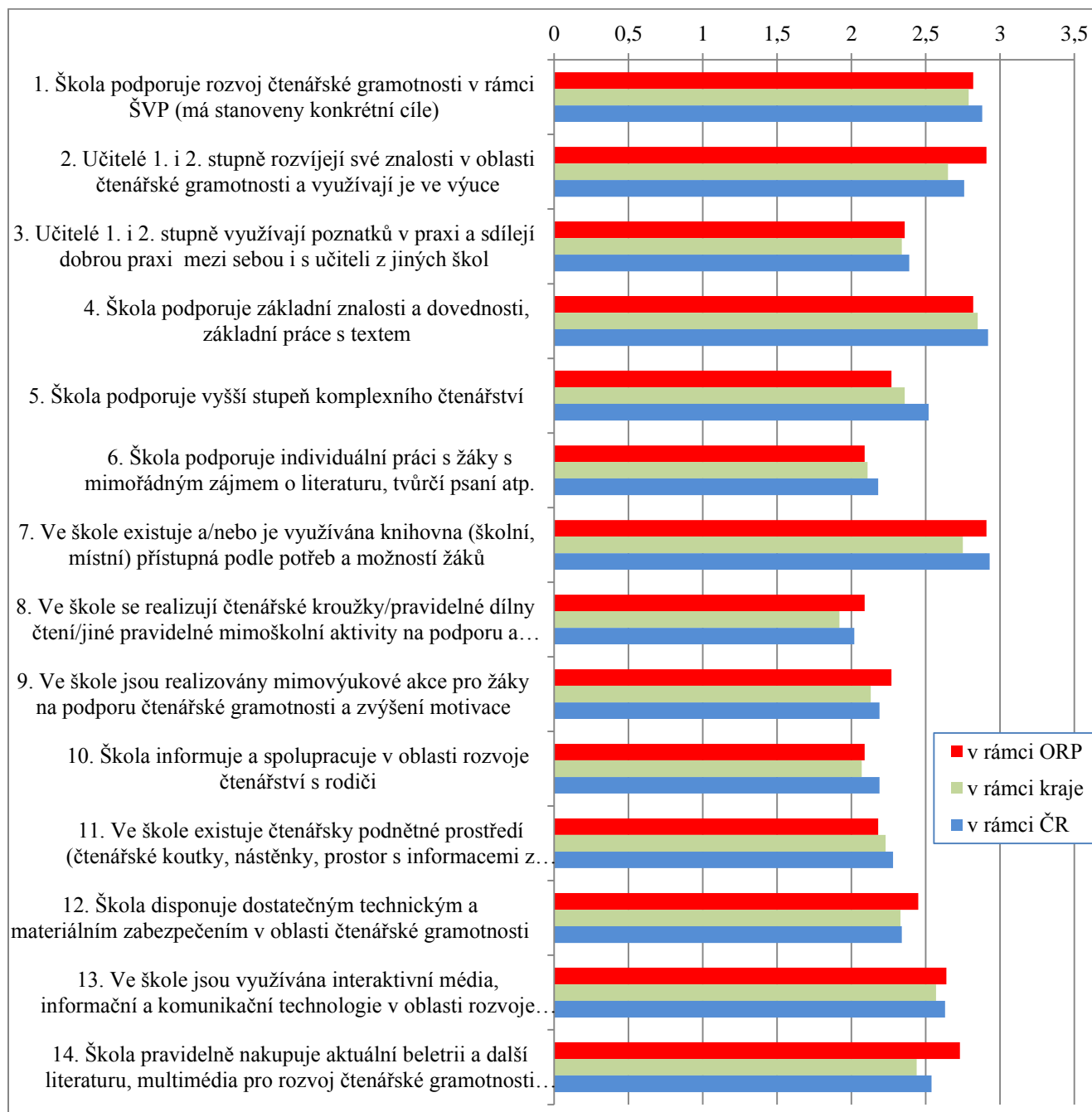
Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti

Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti - ve srovnání s průměrnými hodnoceními za Olomoucký kraj i republiku byla v případě podpory čtenářské gramotnosti průměrná hodnota za území SO ORP Šternberk (2,47) těsně pod průměrem za území ČR, i proto byla zařazena mezi specifické cíle v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk, specifický cíl 1. 2. 6.: **Zvýšit a podporovat rozvoj čtenářské gramotnosti (ZŠ) a pregramotnosti (MŠ).**

V rámci jednotlivých kategorií se jedná o jediný ukazatel, kde bylo hodnocení aktuálního stavu ve většině ukazatelů horší než je průměr za území Olomouckého kraje i celou ČR (viz graf č. 3), i proto je vysoké procento ZŠ (výrazně nadprůměrné v komparaci s územím kraje i ČR), které plánují v nejbližším období zlepšení (viz graf č. 4).

Graf č. 3: Hodnocení současného stavu v oblastech charakterizujících čtenářskou gramotnost na ZŠ v průměru za území SO ORP Šternberk (červeně), Olomouckého kraje (zeleně) a za území ČR (modře)

Hodnocení: 1 = vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit); 2 = rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace); 3 = realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení); 4 = ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).

Mezi nejhůře hodnocené, tj. pohybující se na úrovni 2 (rozvíjející se oblast, tzn. promyšlené části, počáteční realizace, byly v rámci hodnocení podpory rozvoje čtenářské gramotnosti zařazeny:

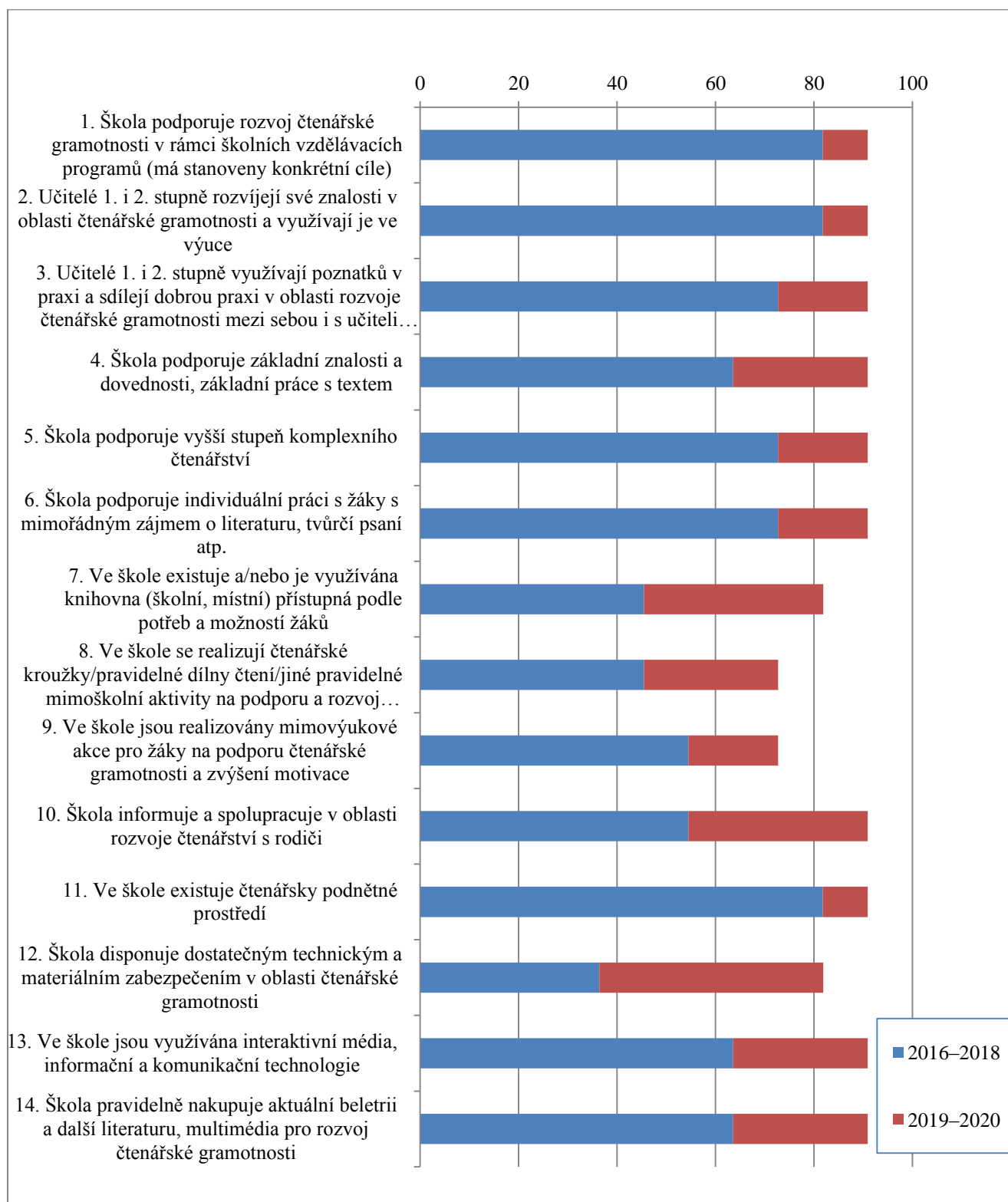
- ve škole se realizují čtenářské kroužky/pravidelné dílny čtení/jiné pravidelné mimoškolní aktivity na podporu a rozvoj čtenářské gramotnosti (hodnocení 2,09);
- škola informuje a spolupracuje v oblasti rozvoje čtenářství s rodiči - prezentace služeb školní (obecní) knihovny, existence čtenářských kroužků, aktivit v oblasti čtení, čtenářského klubu – např. projektové dny, dny otevřených dveří, vánoční trhy apod. (hodnocení 2,09);
- ve škole existuje čtenářsky podnětné prostředí - čtenářské koutky, nástěnky, prostor s informacemi z oblasti čtenářské gramotnosti apod. (hodnocení 2,18);
- škola podporuje individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o literaturu, tvůrčí psaní atp. (hodnocení 2,09);
- ve škole jsou realizovány mimovýukové akce pro žáky na podporu čtenářské gramotnosti a zvýšení motivace, např. projektové dny, realizace autorských čtení, výstavy knih apod. (hodnocení 2,27);
- škola podporuje vyšší stupeň komplexního čtenářství - od chápání kontextu, vyvozování a formulace závěrů z textu, porovnávání zdrojů apod. (hodnocení 2,27).

Za největší překážky v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti v ZŠ je na území SO ORP Šternberk považováno:

- nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti, tj. zejména k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod. (90,9 % ZŠ);
- nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu - exkurze, výstavy, tematické programy apod. (54,5 % ZŠ);
- nízká časová dotace pro rozvoj příslušné gramotnosti mimo výuku (45,5 % ZŠ);
- nedostatek příležitostí pro další vzdělávání vyučujících v oblasti rozvoje gramotnosti (45,5 % ZŠ);
- absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti (45,5 % ZŠ).

Graf č. 4: Oblasti charakterizující čtenářskou gramotnost, podíl ZŠ na území SO ORP Šternberk, které plánují v období let 2016 – 2018 a 2019 - 2020 zlepšení (v %)

Podpora rozvoje matematické gramotnosti

Podpora rozvoje matematické gramotnosti - ve srovnání s hodnocením aktuálního stavu je stanovena odpovídající prioritou, hodnocena je na druhém místě s hodnotou 2,45 hned po podpoře polytechnického vzdělávání, v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk zařazena jako specifický cíl 1. 2. 7.: **Zvýšit a podporovat rozvoj matematické gramotnosti (ZŠ) a pregramotnosti (MŠ)**

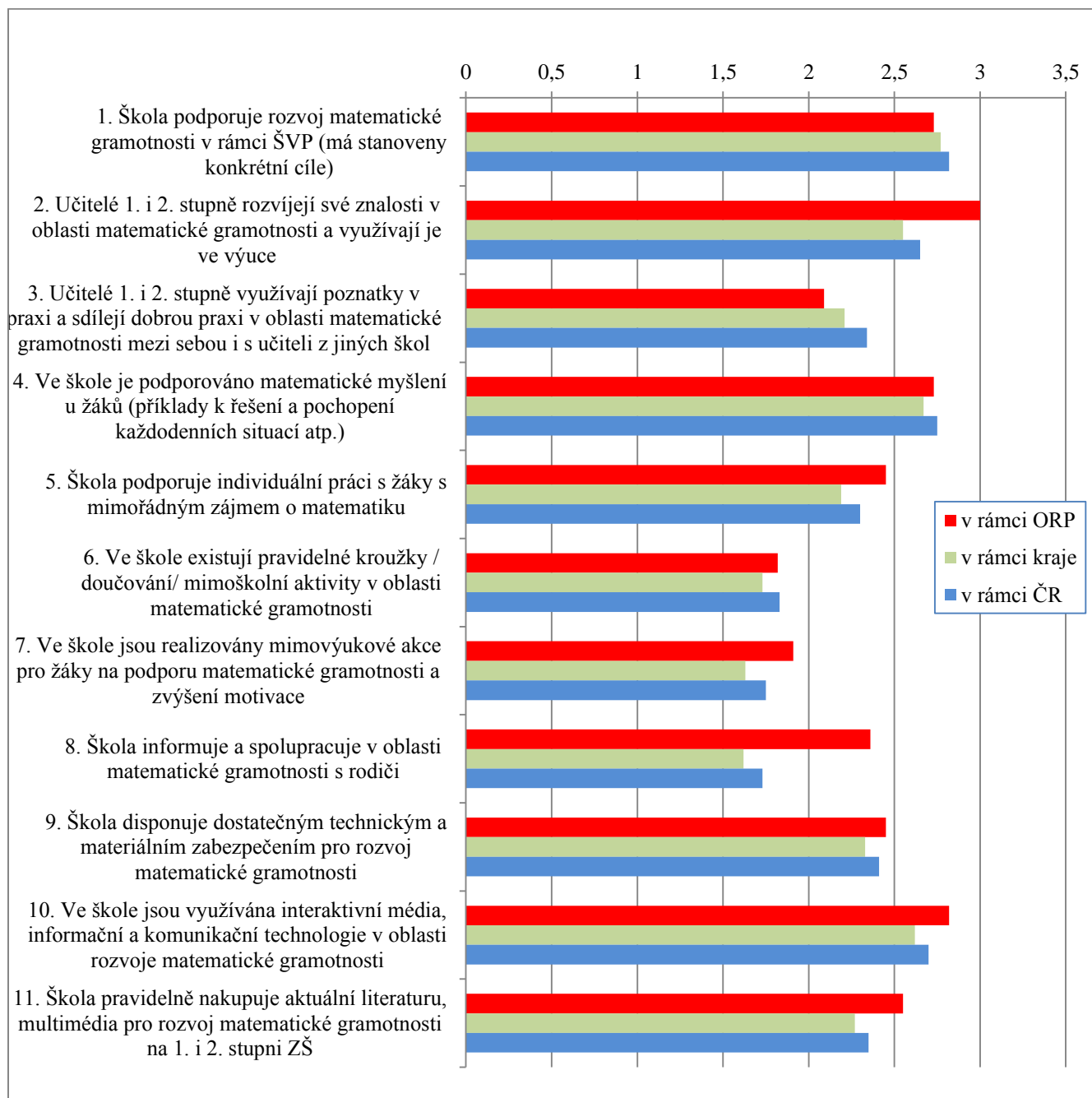
V rámci jednotlivých kategorií bylo u přibližně poloviny hodnocení lepší a v druhé polovině horší než je průměr za území Olomouckého kraje i celou ČR (viz graf č. 5), i proto je relativně vysoké procento ZŠ, které plánují v nejbližším období zlepšení (viz graf č. 6).

Za největší překážky v oblasti rozvoje matematické gramotnosti ZŠ na území SO ORP Šternberk patří zejména:

- nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti, zejména k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod. (90,9 % ZŠ);
- nezájem ze strany žáků a rodičů (45,5 % ZŠ);
- absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné gramotnosti (45,5 % ZŠ);
- nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti gramotnosti mimo školu - exkurze, výstavy, tematické programy apod. (36,4 % ZŠ);
- nízká časová dotace pro rozvoj příslušné gramotnosti mimo výuku (36,4 % ZŠ);
- nedostatečné sdílení elektronických nebo jiných didaktických materiálů ze strany školy směrem k žákům (36,4 % ZŠ);
- nedostatek příležitostí pro další vzdělávání vyučujících v oblasti rozvoje gramotnosti (36,4 % ZŠ);
- nepravidelnost aktivit (výukových i mimovýukových) v oblasti rozvoje příslušné gramotnosti (36,4 % ZŠ);
- nedostatek možností pro sdílení dobré praxe (36,4 % ZŠ).

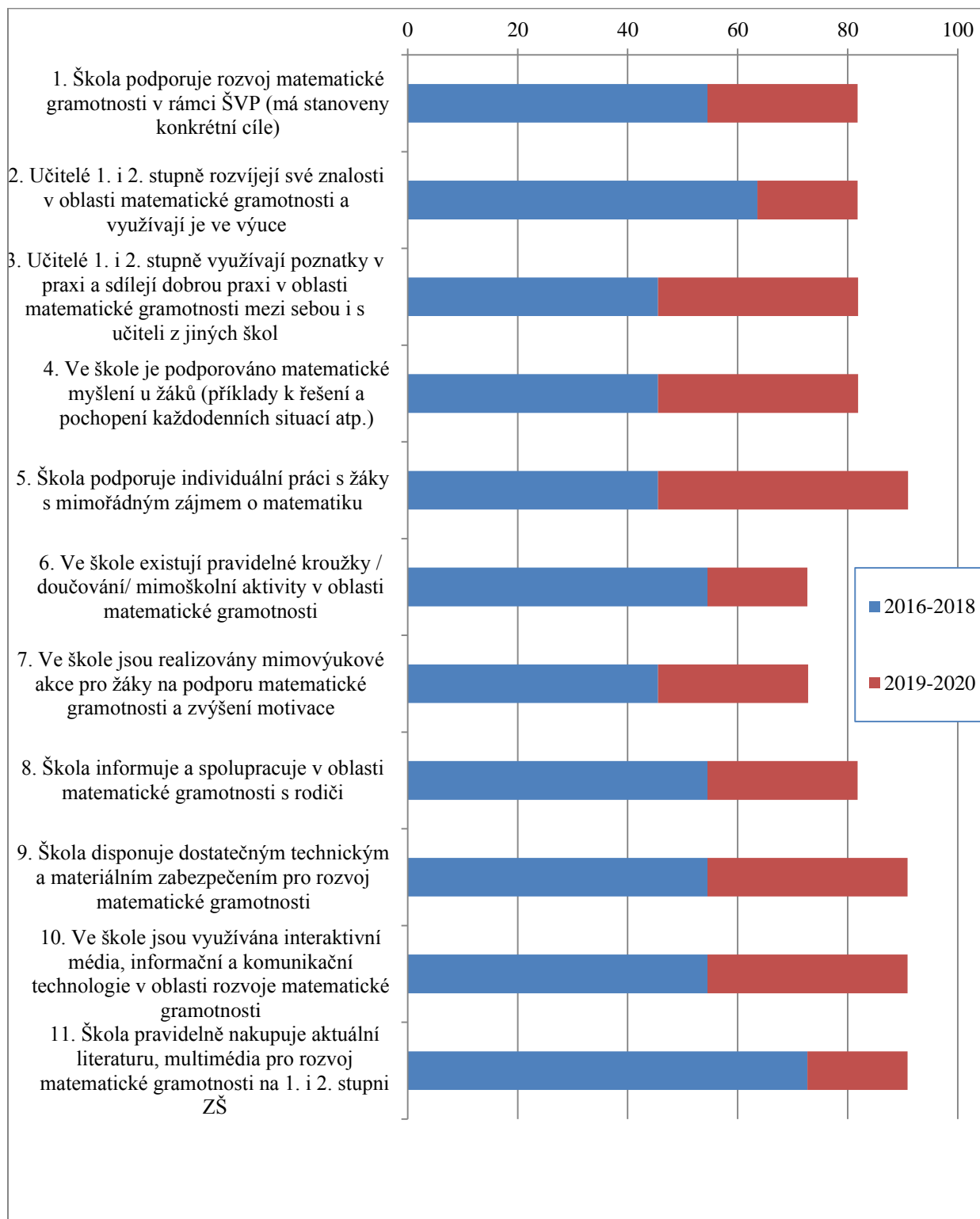
Graf č. 5: Hodnocení současného stavu v oblastech charakterizujících matematickou gramotnost na ZŠ v průměru za území SO ORP Šternberk (červeně), za území Olomouckého kraje (zeleně) a za území ČR (modře).

Hodnocení: 1 = vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadiu prvotních úvah, jak stav řešit); 2 = rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace); 3 = realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení); 4 = ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).

Graf č. 6: Oblasti charakterizující matematickou gramotnost, ve kterých ZŠ SO ORP Šternberk plánují v nejbližším období let 2016 – 2018 a 2019 - 2020 zlepšení (v %)

Ve srovnání s hodnocením za území Olomouckého kraje i průměrem za ČR jsou uváděné překážky vnímané na území SO ORP Šternberk většinou s výrazně nižším procentním podílem než průměrné za vyšší administrativní jednotky, u dvou kritérií bylo hodnocení pod úrovní 2,0, jednalo se o kritérium: Ve škole existují pravidelné kroužky (doučování), mimoškolní aktivity v oblasti matematické gramotnosti, např. kroužek zábavné logiky apod. (hodnocení 1,82) a zda jsou ve škole realizovány mimovýukové akce pro žáky na podporu matematické gramotnosti a zvýšení motivace, např. projektové dny apod. (hodnocení 1,91). U většiny ukazatelů hodnocení matematické gramotnosti bylo hodnocení současného stavu spíše v kategorii rozvíjející se oblasti (hodnocení 2,09 až 2,82) a pouze v případě jednoho kritéria, zda učitelé 1. i 2. stupně rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické gramotnosti a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.) bylo dosaženo úrovně 3, tj. realizovaná oblast (funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení). I proto byl rozvoj matematické gramotnosti zařazen mezi priority v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk.

Podpora inkluzivního (společného) vzdělávání

Podpora inkluzivního (společného) vzdělávání – je v hodnocení aktuálního stavu na 1. pořadí, tj. jako nejlepší stav, s nadprůměrným hodnocením ve srovnání s průměrnou hodnotou za území Olomouckého kraje i za republikový průměr. S ohledem na diferenciaci v rámci SO ORP Šternberk a podprůměrná hodnocení u vybraných ukazatelů je zařazena mezi specifické cíle v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk, specifický cíl 1. 2. 3.: **Podporovat a prohlubovat inkluzivní vzdělávání, zajištění rovného přístupu ke vzdělávání a eliminovat dopady koncentrace znevýhodněných dětí a žáků v jedné lokalitě**

Pokud hodnotíme současný stav, tak u 6 z celkem 19 hodnocených kritérií byly průměrné výsledky za území SO ORP Šternberk nižší než průměr na vyšší územně-správní jednotky (kraj či ČR). Jednalo se o parametry:

- škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení učeben a dalších prostorů školy) – hodnocení 1,55 (průměrné hodnocení kraj: 1,59, ČR: 1,63) – je součástí specifického cíle 1. 2. 1: **Rozvoj infrastruktury mateřských a základních škol, včetně rekonstrukcí a vybavení;**
- škola má vytvořený systém podpory pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, je vybavena kompenzačními (speciálními) pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.) – hodnocení 2,64 (průměrné hodnocení kraj: 2,69, ČR: 2,68) – je náplní i specifického cíle 1. 1. 4: **Rozšířit nabídku speciálních vzdělávacích programů v mateřských i základních školách;**

- pedagogové umí využívat speciální učebnice, pomůcky i kompenzační pomůcky – hodnocení 2,36 (průměrné hodnocení kraj: 2,55, ČR: 2,54) - je náplní specifického cíle 1. 2. 10.: **Podporovat rozvoj dovedností a prohlubování další odborné kvalifikace pedagogických pracovníků za účelem zvýšení kvality vzdělávání dětí a žáků;**
- škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny žáky bez rozdílu (včetně žáků s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) apod.) – hodnocení 2,55 (průměrné hodnocení kraj: 2,56, ČR: 2,61);
- vyučující realizují pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o žáky – hodnocení 2,36 (průměrné hodnocení kraj: 2,65, ČR: 2,64);
- škola učí všechny žáky uvědomovat si práva a povinnosti (vina, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.) – hodnocení 3,00 (průměrné hodnocení kraj: 3,04, ČR: 3,07).

Při detailní analýze stávajícího stavu a hodnocení překážek v oblasti podpory inkluzivního (společného) vzdělávání vidí nejvíce ZŠ na území SO ORP Šternberk problém v nedostatku finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky - např. výstavy, exkurze, kroužky apod. (100 % ZŠ SO ORP Šternberk). Proto byla mezi specifické cíle Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání SO ORP Šternberk zařazena priorita: **Rozšířit mimoškolní aktivity – rozšíření sportovišť a zázemí pro volnočasové aktivity na území města Šternberk, města Moravský Beroun a dalších vybraných obcí SO ORP Šternberk** (specifický cíl 1. 2. 2.).

Další bariérou vnímanou téměř všemi ZŠ v území SO ORP Šternberk je:

- nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků, např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky (90,9 % ZŠ SO ORP Šternberk),
- nedostatečná kampaň (osvěta) v oblasti inkluze (společného) vzdělávání pro většinovou veřejnost, pro rodiče, pro rodiče žáků se speciálními vzdělávacími potřebami apod. (63,6 % ZŠ v území SO ORP Šternberk),
- ve vyvíjeném tlaku ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému (63,6 % ZŠ v území SO ORP Šternberk),
- nedostatku vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze vč. metodické podpory ze strany MŠMT (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk),
- nedostatku příležitostí ke vzdělávání v oblasti inkluze (společného) vzdělávání pro pedagogu (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk),
- ve skutečnosti, že je problematika nová, nerozumí ji či nemají zkušenosti v oblasti inkluze (společného) vzdělávání (45,6 % ZŠ v území SO ORP Šternberk),
- ve velkém počtu dětí ve třídách (36,4 % ZŠ v území SO ORP Šternberk).

Graf č. 7: Hodnocení překážek v oblasti podpory inkluzivního (společného) vzdělávání (podíl škol, které hodnotí uvedené kritérium jako překážku, v %).

Na straně druhé žádná ze základních škol neuvedla, že by bariérou byl nezáměr učitelů o zavedení inkluzivního prostředí školy (nezáměr o změnu metod, forem a stylu práce) či postoj vedení či zřizovatele, tj. že by zřizovatel školy nepovažoval téma inkluze za prioritu.

V komparaci s územím Olomouckého kraje či celé ČR jsou hodnoty ve většině případů srovnatelné a výrazně tak nevybočují.

Podpora polytechnického vzdělávání

Podpora polytechnického vzdělávání je shodně s hodnocením aktuálního stavu jednou z nejvyšších priorit pro území SO ORP Šternberk. V jejím hodnocení je výraznější rozdíl, neboť v hodnocení aktuálního stavu má hodnocení nejnižší hodnotu (pouze 2,20), ale mezi prioritami je podpora polytechnického vzdělávání zařazena až na poslední místo. Shodně s hodnocením aktuálního stavu a potřebu zlepšení byla zařazena mezi specifické cíle v rámci Strategického rámce Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území SO ORP Šternberk, specifický cíl 1. 2. 8.: **Zvýšit a podporovat rozvoj polytechnického vzdělávání dětí a žáků.**

V rámci hodnocení aktuálního stavu byla jako podprůměrná hodnocena skutečnost, zda probíhá na škole výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích – metoda CLILL (průměrné hodnocení 1,00), zda škola spolupracuje se SŠ, VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (průměrné hodnocení 1,55), zda ve škole existují kroužky, pravidelné dílny či jiné pravidelné mimoškolní aktivity na podporu rozvoje polytechnického vzdělávání (průměrné hodnocení 1,64) či zda škola aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu např. formou spolupráce s MŠ (průměrné hodnocení 1,64). S tím koresponduje i relativně vysoký podíl ZŠ, které plánují zlepšení v níže uvedených oblastech:

- škola podporuje samostatnou práci žáků v oblasti polytechnického vzdělávání (72,7 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- škola má zpracovány plány výuky polytechnických předmětů (matematiky, předmětů přírodovědného a technického směru, vzdělávací oblasti Člověk a svět práce), které jsou vzájemně obsahově i časově provázány (72,7% ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- příslušní učitelé rozvíjejí své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívají je ve výuce - kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj. (63,6 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- škola disponuje vzdělávacími materiály pro vzdělávání polytechnického charakteru (63,6 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- škola využívá informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);

- škola informuje o oblasti polytechnického vzdělávání rodiče - publicita akcí, kroužků, aktivit – projektové dny, dny otevřených dveří apod. (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- Ve škole existují kroužky, pravidelné dílny či jiné pravidelné mimoškolní aktivity na podporu rozvoje polytechnického vzdělávání (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, různé projekty apod. podporující praktickou stránku polytechnického vzdělávání a rozvíjející manuální zručnost žáků (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- Škola podporuje zájem žáků o oblast polytechniky propojením znalostí s každodenním životem a budoucí profesí (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- Přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP ZV (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk).

V komparaci s daty za území Olomouckého kraje a průměr za ČR je příznivé hodnocení překážek v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, kdy ZŠ území SO ORP Šternberk hodnotí existenci překážek ve výrazně menší míře než vyšší územně-správní jednotky. Mezi největší překážky v oblasti podpory polytechnického vzdělávání ZŠ považují:

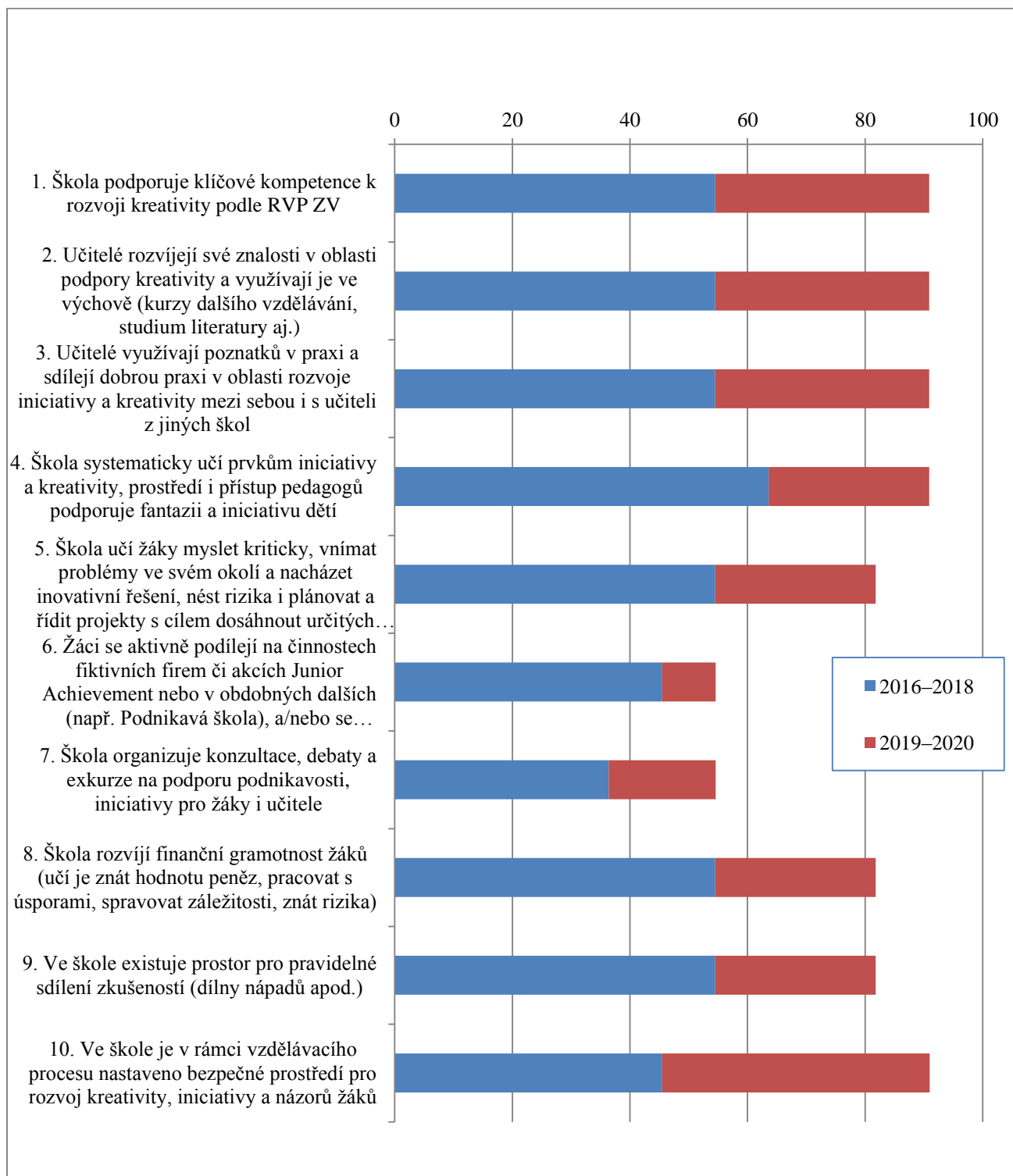
- nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků (72,7 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v CLILL (54,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- nedostatečné/neodpovídající prostory (45,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk);
- absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj polytechniky (45,5 % ZŠ v území SO ORP Šternberk).

Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků

Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků – byla v souladu s hodnocením aktuálního stavu hodnocena jako nejméně potřebná (druhá nejnižší hodnota v pořadí priorit) a odpovídá to i stavu s nadprůměrným hodnocením aktuálního stavu, kdy byla hodnocena v průměru hodnotou 2,49, což je na úrovni hodnocení „realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)“, nadprůměrné hodnocení v komparaci s výsledky za republiku i kraj. Protože však školy vnímají důležitost této podpory, tak plánují v nejbližších letech zlepšení.

Graf č. 8: Oblasti charakterizující podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků, ve kterých ZŠ SO ORP Šternberk plánují zlepšení v nejbližším období (v letech 2016 – 2018 a 2019 – 2020, v %)

Pouze minimálně jsou vnímány překážky, které by bránily podpoře kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě dětí. Jako největší problém spatřují ¼ škol v nedostatku finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku, přibližně polovina škol pak v malém zájmu zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami (54,5 % ZŠ) a nedostatku výukových materiálů, pomůcek a metodik v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity (45,5 % ZŠ).

Další podporované oblasti

Hodnocení všech tří dalších podporovaných oblastí z operačních programů (OP) je pro subjekty na území SO ORP Šternberk seřazeno od 1. místa ve smyslu největší potřeby rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016 – 2020 do 3. místa definovaného jako nejmenší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016 – 2020. Pořadí jednotlivých ZŠ bylo v rámci jednotlivých oblastí zprůměrováno a na základě těchto hodnot bylo oblastem přiřazeno pořadí v rámci ORP / kraje / republiky.

Pro území SO ORP Šternberk je pořadí priorit dalších podporovaných oblastí následující:

1. Jazykové vzdělávání
2. ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol)
2. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence

Ve srovnání s územím kraje i celé republiky vychází území SO ORP Šternberk zcela shodně. Předmětem výzkumu bylo průměrné hodnocení aktuálního stavu v dalších oblastech stanovených priorit, které vychází z hodnocení aktuálního stavu ZŠ v příslušných oddílech dotazníku na následující škále:

1. vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit)
2. rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)
3. realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)
4. ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).

Všechny hodnocené další oblasti podporované z Operačních programů (OP) byly klasifikovány v kategorii 2 až 3, tj. „rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace)“ až „realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení)“.

V rámci hodnocení je pořadí od nejnižších hodnot po nejvyšší následující, tj. od vůbec nebo téměř se neuplatňuje až po ideální stav:

1. Jazykové vzdělávání (2,55)
2. ICT včetně potřeb infrastruktury - podpora digitálních kompetencí, konektivita škol (2,55)
3. Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence (2,93)

Ve srovnání se stanovenými prioritami je hodnocení aktuálního stavu následující:

1. **Jazykové vzdělávání** – v komparaci s hodnocením za území kraje i ČR průměrné hodnocení, které dosahuje hodnoty 2,25 mírně nadprůměrné (průměr kraj: 2,16, průměr ČR: 2,24).
2. **Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence** - v případě podpory „Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence“ je průměrná hodnota (2,93) za území SO ORP Šternberk vyšší než oba průměry (průměr kraj: 2,81, průměr ČR: 2,84).
3. **ICT včetně potřeb infrastruktury (podpora digitálních kompetencí, konektivita škol)** – ve srovnání s hodnocením za Olomoucký kraj i celou ČR je hodnocení (2,55) mírně nadprůměrné (průměr kraj: 2,44, průměr ČR: 2,46).

Tab. č. 1: Plánované oblasti zlepšení v kategorii podpory **jazykové gramotnosti** – podíl škol, které plánují v následujícím období zlepšení

Oblast zlepšení	Podíl ZŠ v rámci ORP plánujících zlepšení ¹⁾	
	2016–2018	2019–2020
1. Škola podporuje rozvoj jazykové gramotnosti v rámci školních vzdělávacích plánů (má stanoveny konkrétní cíle)	0,0%	0,0%
2. Učitelé 1. i 2. stupně, učitelé jazyků i ostatních předmětů rozvíjejí své znalosti v oblasti jazykových znalostí a využívají je ve výuce	63,6%	27,3%
3. Učitelé 1. i 2. stupně využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti jazykové gramotnosti mezi sebou i s učiteli z jiných škol	36,4%	36,4%
4. Rozvoj jazykové gramotnosti je obsahem výuky řady předmětů (např. uplatňování rozšiřujících autentických cizojazyčných materiálů – textů, nahrávek apod.)	54,5%	27,3%
5. Škola u žáků rozvíjí chápání života v jiných kulturách a zprostředkovává jim ho (např. prostřednictvím filmů, fotografií, zahraničních pobytů apod.)	63,6%	27,3%
6. Škola podporuje jazykovou rozmanitost formou nabídky cizích jazyků	27,3%	27,3%
7. Škola vytváří dostatek příležitostí k rozvoji jazykové gramotnosti (eTwinning, výměnné pobyty apod.)	27,3%	27,3%
8. Ve škole se využívá knihovna (školní / místní) obsahující cizojazyčnou literaturu přístupná podle potřeb žáků	45,5%	36,4%
9. Ve škole jsou využívány učebnice, cizojazyčná literatura, multimédia a další materiály pro rozvoj jazykové gramotnosti	54,5%	36,4%
10. Ve škole existují pravidelné jazykové kroužky /doučování/ mimoškolní aktivity	63,6%	18,2%
11. Ve škole jsou realizovány akce pro žáky na podporu jazykové gramotnosti (např. interaktivní výstavy knih apod.)	54,5%	27,3%
12. Škola informuje a spolupracuje v oblasti jazykové gramotnosti s rodiči	63,6%	27,3%
13. Ve škole existuje jazykově podnětné prostředí (koutky, nástěnky apod.)	63,6%	27,3%
14. Škola disponuje dostatečným technickým a materiálním zabezpečením pro výuku cizích jazyků	63,6%	27,3%
15. Ve škole jsou využívána interaktivní média, informační a komunikační technologie v oblasti rozvoje jazykové gramotnosti	63,6%	27,3%
16. Škola pravidelně nakupuje aktuální učebnice, cizojazyčnou literaturu, multimédia pro rozvoj jazykové gramotnosti	63,6%	27,3%
17. Škola spolupracuje s rodilým mluvčím	9,1%	54,5%

Poznámka: ¹⁾ Počet ZŠ v ORP, které plánují zlepšení daného prvku v příslušném období (ZŠ mohla zvolit pouze jedno období), vztahený k celkovému počtu ZŠ v ORP, které vyplnily dotazník.

Tab. č. 2: Plánované oblasti zlepšení v kategorii podpory **sociálních a občanských dovedností a dalších klíčových kompetencí** – podíl škol, které plánují v následujícím období zlepšení

Oblast zlepšení	Podíl ZŠ v rámci ORP plánujících zlepšení ¹⁾	
	2016–2018	2019–2020
1. Ve škole je pěstována kultura komunikace mezi všemi účastníky vzdělávání	54,5%	36,4%
2. Ve škole je pěstováno kulturní povědomí a kulturní komunikace (tj. rozvoj tvůrčího vyjadřování myšlenek, zážitků a emocí různými formami využitím hudby, divadelního umění, literatury a vizuálního umění)	54,5%	36,4%
3. Škola buduje povědomí o etických hodnotách, má formálně i neformálně jednoznačně nastavená a sdílená spravedlivá pravidla společenského chování a komunikace, která se dodržují	45,5%	36,4%
4. Žáci jsou vedeni ke konstruktivním debatám	36,4%	45,5%
5. Uvnitř školy se pěstuje vzájemná spolupráce učitele, rodičů a žáků	36,4%	45,5%
6. Škola u žáků rozvíjí schopnosti sebereflexe a sebehodnocení	45,5%	45,5%
7. Škola motivuje žáky k celoživotnímu učení	54,5%	36,4%
8. Škola rozvíjí schopnost říct si o pomoc a ochotu nabídnout a poskytnout pomoc	45,5%	36,4%
9. Škola učí používat jistě a bezpečně informační, komunikační a další technologie	45,5%	36,4%
10. Škola rozvíjí schopnosti žáků učit se, zorganizovat si učení, využívat k tomu různé metody a možnosti podle vlastních potřeb (učit se samostatně, v rámci skupin apod.)	54,5%	36,4%
11. Výuka podporuje zapojení žáků do společenského a pracovního života	36,4%	45,5%
12. Škola připravuje žáky na aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, rozvíjí občanské kompetence (např. formou žákovské samosprávy apod.)	54,5%	36,4%

Poznámka: ¹⁾ Počet ZŠ v ORP, které plánují zlepšení daného prvku v příslušném období (ZŠ mohla zvolit pouze jedno období), vztahený k celkovému počtu ZŠ v ORP, které vyplnily dotazník.

Tab. č. 3: Plánované oblasti zlepšení v kategorii podpory **digitálních kompetencí pedagogických pracovníků** – podíl škol, které plánují v následujícím období zlepšení

Oblast zlepšení	Podíl ZŠ v rámci ORP plánujících zlepšení ¹⁾	
	2016–2018	2019–2020
1. Pedagogové využívají ICT učebnu nebo školní stolní počítače při výuce (nejen informatiky)	54,5%	45,5%
2. Pedagogové využívají školní mobilní ICT vybavení ve výuce (notebooky, netbooky, tablety, chytré telefony apod.)	54,5%	45,5%
3. Pedagogové využívají možnosti BYOD pro konkrétní projekty žáků (umožnění žákům používat ve výuce jejich vlastní technická zařízení typu ICT, tj. notebooky, netbooky, tablety, chytré telefony apod.)	27,3%	27,3%
4. Pedagogové využívají mobilní ICT vybavení a digitální technologie při výuce v terénu, v projektové výuce apod.	45,5%	27,3%
5. Pedagogové využívají pro výuku volně dostupné, bezpečné, otevřené internetové zdroje	45,5%	27,3%
6. Pedagogové se orientují v rámci svého předmětu ve volně dostupných zdrojích na internetu	45,5%	27,3%
7. Pedagogové umí systematicky rozvíjet povědomí o internetové bezpečnosti a kritický pohled na internetový obsah k rozvoji znalostí a dovedností žáků	45,5%	36,4%

Poznámka: ¹⁾ Počet ZŠ v ORP, které plánují zlepšení daného prvku v příslušném období (ZŠ mohla zvolit pouze jedno období), vztahený k celkovému počtu ZŠ v ORP, které vyplnily dotazník.